

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ “ПРОСВЕТА - 1959”

Тел., e-mail:0895035847, chitalishte_crancha@abv.bg

ДОКЛАД

ЗА ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ЧИТАЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ

„ПРОСВЕТА – 1959” с. ЦРЪНЧА

ЗА 2023 ГОДИНА

1.ВЪВЕДЕНИЕ:

Във връзка със ЗНЧ и ЗЮЛНЦ читалището е регистрирано и е вписано в регистъра на сдруженията с нестопанска цел в Агенция на вписванията -Смолян , както следва:

Актуален учредителен акт-от **26.01.2016г.**;ЕИК/ПИК **176989742** ;

Решение № Фирмено дело:**2016540080**

Последни вписани промени в регистрацията са след Отчетно-изборно събрание на **06.06.2023** година. Представянето на читалището се осъществява заедно и поотделно от Председател – Руско Алипиев Каракушев и секретар - Станимира Недкова Байрактарова.

Дата на изтичане на мандата: 26.01.2025г. година.

Съгласно ЗНЧ читалището е вписано в Регистъра на народните читалища към Министерство на културата под № 3617 ,последно извършени промени в обстоятелства са вписани на 06.06.2023г.

Настоящият годишен отчет за развитие на читалищната дейност на “НЧ Просвета – 1959” през 2023 г. е съобразен с изискванията на чл. 26 а, ал. 2 от Закона за народните читалища

Съгласно **Чл. 2.** (1) ЗНЧ, Народно читалище “Просвета - 1959”е традиционно самоуправляващо се българско културно-просветни сдружение, което изпълнява и държавни културно-просветни задачи. В дейността му могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Съгласно **Чл. 2.** (2) НЧ „Просвета - 1959“е юридически лица с нестопанска цел.

Основните направления и приоритети в дейността на читалището произтичат от ЗНЧ, ЗОБ, общинската културна политика, осъществявана на основата на съществуващата нормативна уредба и чрез изпълнението на културния календар

Отчета обобщава най-важните моменти в работата на читалището , приоритети, цели и задачи, които спомогнат за укрепването, модернизирването и развитието му в общодостъпно и желано място за местната общност.

Отчета за дейност 2023 г. е насочен да задоволяват потребностите на населението на с. Црънча, община Доспат, област Смолян, свързани със:

1. развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в с. Црънча .
2. запазване на обичаите и традициите на селото.
3. разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
4. възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
5. осигуряване на достъп до информация.

За постигане на целите са реализирани основни дейности, като:

1. уреждане и поддържане на библиотеката;
2. развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;
3. организиране дейността на групите, за инициране и провеждане на празненства, концерти чествания и иновативни дейности съобразно променената епидемична среда;
4. събиране и разпространяване на знания за родния край и включване в национални инициативи по програма „Живи човешки съкровища“;
5. създаване и съхраняване на етнографска колекция съгласно Закона за културното наследство;

2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩЕТО:

На територията на с. Црънча функционира **1** Народно читалище „ПРОСВЕТА - 1959” .

Читалището има изключително значение за укрепване, популяризиране и развитие на българската идентичност, традиционната култура и духовни ценности

2.1. Външната среда осигурява следните възможности:

- Културно разнообразие:
- Сътрудничество с: ОУ „Никола Вапцаров“ с. Црънча, кметство с. Црънча
- Министерство на културата
- Областна администрация Смолян;
- Община Доспат;
- РЕКИЦ”Читалища”;
- Читалища;
- Регионална библиотека ;

2. 2. Кои са силните страни на вътрешната среда:

- Кадрови ресурс с дългогодишен стаж в сферата на читалищната дейност;
- материална база – частично обновена, **94** кв.м
- Интерес към търсене и развиване на нови форми на читалищна дейност; -работа с млади таланти;
- Сътрудничество на доброволци;

2.3. Слаби страни:

- Квалификацията на читалищното ръководство е необходимо условие и решаващ фактор за актуализиране дейностите на читалището.
- **Територии, засегнати от обезлюдяване.**
  - спирала на намаляващото и застаряващо население;
  - свиване на селските райони - показател за по-широка структурна криза на културния, икономически и трудов пазар;

-периферизацията и задълбочаване недостатъци на селските райони.

2.4 Предизвикателства

- Как да работим и търсим нови подходи при реализиране на дейности с изкуствата и културата, за да посрещнем потребностите на оскъдното население и по-ниските нива на взаимодействие?
- Как да се включат възрастни населения в културни и художествени практики?
- Как да осигурим устойчиви културни разработки за празни сгради и неизползвана инфраструктура?

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

- Подпомагане на традиционните читалищни дейности и търсене на нови съвременни форми за тяхното развитие и предаване;
- Създаване на нови условия за развитие и утвърждаване на библиотеката при читалището като център за библиотечно-информационно обслужване на широк кръг потребители;
- Развитие на професионалните умения и повишаване на квалификацията .
- Изграждане на реално партньорство с институции за реализиране на цялостната културна политика в гр./с .....
- Разширяване обхвата на дейността на читалището в обществено значими сфери, като социалната и информационно-консултантската.
- Насърчаване на трансграничното сътрудничество в областта на културата, участие в културни мрежи.
- Формиране на читалището като място за общуване и контакти, успешни социални практики и дарителски акции, повишаване ролята на читалището за социална и културна интеграция на различните социални общности.
- Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество, участие в разработването на местни стратегии и превръщането на читалището във фактор за обществен диалог в с. Црънча.

4.РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

- Закон за народните читалища;
- Закон за обществените библиотеки;
- Закон за културното наследство;
- Закон за меценатството;
- Закон за закрила и развитие на културата;
- Наредба № 2 на МК, от 01.07.2019 г. Обн. ДВ. бр.54 от 9 Юли 2019г /;
- Общинска програма за развитие на община Доспат.
- Договор към община 30.03.2022г.№25

ОПЕРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ

А. БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

Като неразделна част от читалището библиотеката активно участва в организирането на културния живот в селото Библиотечната дейност е една от дейности за читалището като културна институция.Чрез нея то се включват в националната мрежа от библиотеките у нас.

Дейността на библиотеката през 2023 година

1. Поддържане на обществена библиотека на свободен достъп за библиотечно обслужване на около 37 читатели.
2. Актуализиране на фонда на читалищната библиотека чрез закупуване на нова литература.
3. Изготвяне на библиографски справки по различни теми;
4. Инициатива „Книга за всеки” – въвеждане на системата за патронаж по обслужване на възрастни читатели и такива с физически увреждания;
5. Организиране презентации на нови литературни творби и автори от местно и национално значение.
6. Провеждане превърналите се в традиция срещи „На гости в библиотеката
7. Организиране на индивидуална и културно-масова дейност с различни целеви групи: (деца, ученици, възрастни); обособяване на тематични кътове по повод празници и годишнини; предоставяне на онлайн информация и представяне на презентации, посветени на значими събития и личности;
8. Повишаване квалификацията, на читалищното ръководство, чрез участие в организирани обучения от Регионална библиотека “Николай Вранчев“-Смолян и РЕКИЦ“Читалища“

Б. ЛЮБИТЕЛСКО ХУДОЖЕСТВЕНО ТВОРЧЕСТВО

Съществена част от дейността на читалище „Просвета- 1959“ през 2023 година е грижата за разширяване и развитие на любителското художествено творчество.

Художественотворческата дейност в читалището цели запазване и *развитие на традиционните ценности* на българския народ, съхранение на обичаите и традициите, както и създаване на нови традиции, породени от нуждите на местните общности. Чрез тази дейност, читалището работи за привличане на *млади хора* за участие в инициативи на читалищните самодейни колективи. С изяви в читалището се работи за развитие и обогатяване на културния живот в населеното място, за утвърждаване на националното самосъзнание и отчитане и съхранение богатството на местната култура. Чрез тази дейност читалището има възможност за популяризиране на общината, областта, страната и чужбина.

Към читалището за творчески сезон 2022/2023 година функционират:

1. Образователни дейности:

Кръжоци, клубове, школи по изкуства (*кратко описание*);

1. Кръжок по изобразително изкуство; 2. Кръжок по „Правопис и правоговор“; 3. Кръжок „Грижа за природата“

Музейна колекция (*кратко описание*). Предмети от бита и житието на село Црънча от миналото.

Предоставяне на компютърни услуги и интернет -**да**;

2. Организиране на празници, фестивали, събори, изложби, творчески вечери, граждански инициативи, спортни занимания и др. с местно, регионално, национално и международно значение. – да ; Участие в организацията на събора в с. Црънча, участие в организацията – отбелязване на годишнина от гибелта на граничарите. За месно развитие организираме и честване на бабин ден „Бабин ден“, чества на 8- март и много други празници и събития.

3. Специално внимание и подкрепа на младите дарования за включването им в местни творчески инициативи със *заинтересовани институции* относно, културното възпитание младите хора и стимулиране на творческите им възможности /музика, фолклор, традиционни изкуства, краезнание, литература и др.*през летните месеци*.

4. Събиране на материали за културно-историческото минало и етнографията на с. Црънча.

5. Нематериално културно наследство – съхраняване и предаване на традиционна култура.

6. Осъвременяване на читалищните дейности и услуги чрез обучение на хората от всички възрасти с цел развитие на гражданското общество. Читалището – място за учене през целия живот.

Онлайн обучение

7. Социална политика на читалището, в т.ч. Работа с хора с увреждания и осигуряване на достъп на тези хора до дейността на читалището, етнически малцинства, работа с различни възрастови групи, развитие на доброволчеството *(кратко описание)*

Читалището се намира на първи етаж на сградата и има достъп за хора с увреждане и тяхното дейно участие. На територията на с. Црънча няма малцинствени групи. Членовете на читалището са от различни възрастови групи и вземат активно участие в неговата дейност.

В. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ

1. Реализирани заседания на читалищното настоятелство и събрания отчетни/отчетно-изборни/извънредни .

- събрания ; **Отчетно – 04.01.2024г.**

2. Предоставяне на изисквана документация към Регистър на народните читалища в Министерството на културата./ Наредба № 2 от 1 юли 2019 г. за реда за водене на регистъра на народните читалища и на читалищните сдружения

РЕАЛИЗИРАНИ ДЕЙНОСТИ

Месец	Събитие	Място	Дата
Януари	• Отбелязване на „Бабин ден“	НЧ “Просвета - 1959“	21.01.2023г.
Февруари	• 150 години от обесването на Васил Левски	НЧ “Просвета - 1959“	19.02.2023г. (18.02)

Март	<ul style="list-style-type: none"> • „Българската мартеница – символ на здраве и сила“ - Изработване на мартеници от деца. • Отбелязване на националния празник на България. 	НЧ “Просвета - 1959“ Местността „Скалето“	01.03.2023г. 03.03.2023г.
Юни	<ul style="list-style-type: none"> • Международен ден на детето – тържество. • Участие в организацията на събора на селото 	НЧ “Просвета - 1959“ Ново построения Парк „Рамиз“ в с. Црънча	01.06.2023г. 17.06.2023г.
Юли	<ul style="list-style-type: none"> • Традиционно поднасяне на венци на паметната плоча на В. Ваклинов и Д. Ганев. 	Местността „Римски мост“	01.07.2023г.
Август	<ul style="list-style-type: none"> • Състезание по Правопис и правоговор . 	НЧ “Просвета - 1959“	23.08.2023г.
Септември	<ul style="list-style-type: none"> • Отбелязване деня на съединението – беседа с ученици. 	НЧ “Просвета - 1959“	06.09.2023г.
Октомври	<ul style="list-style-type: none"> • Участие заедно с група „Граничарите на България“ в честването на 69 години от събитието на 11- та Гранична заставка. 	11-та Гранична заставка	07.10.2023г.
Ноември	<ul style="list-style-type: none"> • Отбелязване деня на Народните будители. 	НЧ “Просвета - 1959“	01.11.2023г.
Декември	<ul style="list-style-type: none"> • Украсяване на новогодишната елха и празненство с деца от 1-ви до 7- ми клас. 	НЧ “Просвета - 1959“	23.12.2023г.

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

-участия на работещите в читалищата в обучения за повишаване на квалификацията, работни срещи, дискусии и други форми за развитие на капацитета на служителите:

-участие в обучения на РЕКИЦ „Читалища“:
„Читалищата -културни пространства за млади дарования“
-иницииране на социални дейности с различни възрастови групи , хора с увреждания
- доброволчески инициативи: седмица на гората – почистване на еко пътеки,
туристически маршрути и най – различни инициативи.
-подпомагане на населението при бедствени ситуации и др.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА:

-брой регистрирани членове,53 събран членски внос- не
-брой посетители на предоставяни от читалището услуги;
-брой читатели- 37;
-брой нови книги и абонаменти - 76;
-брой участия в местни, регионални, национални и международни изяви и конкурси -1;
-поведени събрания – общи и на настоятелството - да
-извършена пререгистрация на читалището в определения от ЗНЧ срок – 23.03.2022г.
-общ бюджет на читалището за предходната година – 15 660 лв.

ФИНАНСИРАНЕ

- Субсидия от държавния бюджет за делегирани от държавата дейности съгласно чл.23 (1);
- Собствени средства от регламентирана стопанска дейност и членски внос; **няма**
- Финансиране от спечелени проекти; **няма**
- Дарения; **няма**
- Управленски инициативи.

СРОК НА ОТЧЕТЕН ПЕРИОД

Срокът за отчетният период е в рамките на бюджетната 2022 година;
Съгласно чл. 26а, ал. 4 от Закона за народните читалища Председателят на читалището представя в срок до 31.03.2023 г. пред Кмета на община Доспат и Общинския съвет доклад за осъществените дейности в изпълнение на Програмата и за изразходваните от бюджета средства през 2022 г.
При отчитане на дейностите ще бъдат отчетени и индикаторите за оценка на изпълнението.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Настоящият едногодишен Отчет за 2023г. на Читалище НЧ „Просвета - 1959“ е, в изпълнение на Програма 2022 г.

Изготвил: Руско Каракушев
Председател на НЧ “ Просвета - 1959 ” с. Црънча

Подпис: